

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 472/2017-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. júla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Vierou Rubaninskou, Medzi Hrušky 14, Lieskovec, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejedanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 136/2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. februára 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Vierou Rubaninskou, Medzi Hrušky 14,

Lieskovec, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 136/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti, z jej príloh a z vyžiadaných spisov Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 C 27/2012 a krajského súdu sp. zn. 12 Co 136/2013 vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení žalobcu stranou konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 10 C 27/2012, predmetom ktorého je nárok na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci uplatnený sťažovateľom proti žalovanej Slovenskej republike, konajúcej prostredníctvom Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“). Okresný súd rozsudkom č. k. 10 C 27/2012-79 z 1. marca 2013 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu 15 000 € s príslušenstvom. Žalovaná proti označenému rozsudku súdu prvého stupňa podala odvolanie, konanie o ktorom viedol krajský súd pod sp. zn. 12 Co 136/2013.

Sťažovateľ v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom odvolacieho krajského súdu v napadnutom konaní, pričom svoju sťažnosť odôvodňuje okrem iného takto:

„V konaní, vedenom Okresným súdom v Žiari nad Hronom, sp. zn. 10 C/27/2012, bolo rozsudkom zo dňa 1. 3. 2013 meritórne rozhodnuté o povinnosti žalovaného nahradiť sťažovateľovi náhradu škody z titulu škody, spôsobenej nezákonným rozhodnutím, alebo nesprávnym úradným postupom.

Voči tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie, doručené súdu dňa 12. 4. 2013. Sťažovateľ sa k podanému odvolaniu vyjadril prostredníctvom svojho právneho zástupcu dňa 7. 5. 2013.

Podľa zistenia sťažovateľa bol súdny spis postúpený Krajskému súdu Banská Bystrica ešte dňa 17. 5. 2013 pod sp. zn. 12 Co/136/2013.

Nakoľko sa vo veci nekonalo - odvolací súd po dobu viac ako troch rokov o odvolaní žalovaného nerozhodol - listom zo dňa 24. 10. 2016 sťažovateľ podal na Krajský súd v Banskej Bystrici, sp. zn. 12 Co/136/2013 k rukám predsedu žiadosť o posúdenie, či odvolacie konanie nevykazuje prietahy, keďže vec je na odvolacom súde už tri roky bez rozhodnutia vo veci.

Sťažovateľ svoju žiadosť podal v záujme získania informácií, týkajúcich sa okolností, ktoré bránili a bránia rozhodnúť vo veci, ako aj za účelom prijatia opatrení, smerujúcich k odstráneniu prietahov v konaní. O vybavení tejto žiadosti nebolo v primeranej lehote rozhodnuté, a do dnešného dňa sťažovateľ neobdržal žiadne stanovisko odvolacieho súdu a vo veci sa stále nekonalo.

Teda až do súčasnosti nie je sťažovateľovi dostatočne a preskúmateľne zrejmé, aké konkrétne a zrozumiteľné príčiny a dôvody vedú k neželanému stavu - prietahom a nečinnosti v konaní... a navyše, o veci nie je po dobu už v súčasnosti takmer štyroch rokov rozhodnuté, hoci predmetom konania nie je posúdenie právne náročnej, resp. zložitej veci.

... Krajský súd nevykonal žiadny relevantný úkon od 17. mája 2013, keď bol súdny spis doručený súdu druhej inštancie. Celková doba nečinnosti krajského súdu tak predstavuje minimálne štyridsaťpäť mesiacov!

V tomto prípade je celková doterajšia dĺžka konania zjavne neprimeraná zložitosti, ako aj konkrétnym okolnostiam prípadu a je ovplyvnená predovšetkým nečinnosťou a charakteristická neefektívnosťou postupu odvolacieho súdu po dobu 45 mesiacov, ktorú z hľadiska požiadavky zachovania základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nemožno ospravedlniť.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ]... na prerokovanie veci podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nekonaním Krajského súdu Banská Bystrica vo veci vedenej pod sp. zn. 12 Co/136/2013 boli porušené.

2. Krajskému súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co/136/2013 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. Krajský súd Banská Bystrica je povinný [REDAKOVANÉ]... poskytnúť primerané finančné zadosťučinenie v sume 8.000 eur do dvoch mesiacov odo dňa doručenia tohto nálezu.

4. Krajský súd Banská Bystrica je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ]... trovy právneho zastúpenia v sume 312,34 €...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ v posudzovanej veci namieta, že postupom krajského súdu v napadnutom odvolacom konaní došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť, a preto ústavný súd ich namietané porušenie vo veci sťažovateľa posudzoval spoločne (m. m. napr. II. ÚS 55/98).

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo

slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi (v tomto prípade krajským súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označených práv postupom všeobecného súdu, ústavný súd sťažnosť odmieta ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Tento právny názor ústavného súdu akceptuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva [pozri napr. rozhodnutie vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 16970/05 (IV. ÚS 237/09, m. m. II. ÚS 290/09, IV. ÚS 42/2010 atď.)].

V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre tiež viackrát vyslovil právny názor, v zmysle ktorého zjavná neopodstatnenosť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už tento súd meritórne rozhodol ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 223/2010).

Sťažovateľ 21. marca 2017 doručil ústavnému súdu podanie, v ktorom (v podstate) uviedol:

«V predmete uvedenej veci bola sťažovateľom podaná ústavná sťažnosť, ktorá bola ústavnému súdu doručená dňa 20. 2. 2017.

Po podaní sťažnosti, dňa 24. 2. 2017, bolo sťažovateľovi doručené uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 12 Co/136/2013 zo dňa 30. novembra 2017 (správne má byť „2016“, pozn.).

V prílohe predkladá sťažovateľ ústavnému súdu fotokópiu vyššie uvedeného uznesenia.

Dovoľuje si dať ústavnému súdu do pozornosti, že súd druhej inštancie rozhodol vo veci až po podaní žiadosti sťažovateľa zo dňa 24. 10. 2016. Takýto postup považuje sťažovateľ za účelový, nakoľko do podania jeho žiadosti súd nekonal od 17. 5. 2013, t. j. po dobu viac ako tri a pol roka.

Na jeho žiadosť do dnešného dňa nedostal žiadnu odpoveď, čo považuje za prejav nezájmu, až arogancie súdnej moci a zásah do jeho ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.»

Ústavný súd v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti sťažovateľa listom z 3. marca 2017 požiadal krajský súd o zapožičanie spisu okresného súdu sp. zn. 10 C 27/2012 vzťahujúceho sa na konanie, v ktorom bolo vydané rozhodnutie napadnuté odvolaním žalovanej, o ktorom konal krajský súd v sťažnosťou napadnutom konaní, ako aj spisu krajského súdu sp. zn. 12 Co 136/2013, zároveň požiadal krajský súd o vyjadrenie k sťažnosti sťažovateľa.

Na žiadosť ústavného súdu o vyjadrenie k sťažnosti reagoval podpredseda krajského súdu prípisom sp. zn. Spr 280/17 doručeným ústavnému súdu 29. marca 2017, v ktorom okrem iného uviedol:

„Krajskému súdu v Banskej Bystrici bola dňa 17. mája 2013 predložená vec žalobcu [REDAKOVANÉ], zastúpeného [REDAKOVANÉ], advokátom proti žalovanej Slovenskej republike, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky o náhradu škody, na

rozhodnutie o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 10 C/27/2012-79 zo dňa 1. marca 2013.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 12 Co/136/2013 z 30. novembra 2016 o odvolaní rozhodol, rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom zo dňa 1. marca 2013 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Lehota na vyhotovenie a odoslanie rozhodnutia bola uznesením predsedu Krajského súdu v Banskej Bystrici Spr 1436/16 z 29. decembra 2016 predĺžená do 13. januára 2017.

... Sťažovateľ podal sťažnosť výslovne len vo vzťahu ku konaniu vedenému na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 12 Co/136/2013. V čase podania sťažnosti na Ústavný súd Slovenskej republiky (20. februára 2017) bolo už vo veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 12 Co/136/2013 rozhodnuté. Podľa názoru krajského súdu ide tak o zjavne neopodstatnenú sťažnosť.“

Ústavný súd z vyžiadaných spisov okresného súdu a krajského súdu zistil skutočnosti v zásade totožné so skutočnosťami uvádzanými samotným sťažovateľom v podaní doručenom ústavnému súdu 21. marca 2017, ako aj podpredsedom krajského súdu v jeho vyjadrení k sťažnosti. Krajský súd v napadnutom konaní rozhodol o odvolaní žalovanej proti rozsudku okresného súdu č. k. 10 C 27/2012-79 z 1. marca 2013 uznesením č. k. 12 Co 136/2013-125 z 30. novembra 2016, pričom uznesením predsedu krajského súdu sp. zn. Spr 1436/16 (12 Co 136/2013) z 29. decembra 2016 bola na základe žiadosti predsedu senátu predĺžená lehota na písomné vyhotovenie uznesenia krajského súdu z 30. novembra 2016 do 13. januára 2017. Písomné vyhotovenie označeného uznesenia krajského súdu ako odvolacieho súdu bolo následne už prostredníctvom okresného súdu doručené žalovanej 22. februára 2017 a právnenému zástupcovi sťažovateľa (žalobcu) 24. februára 2017.

Z uvedených skutočností vyplýva, že sťažovateľ svoju sťažnosť, ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote postupom krajského súdu v napadnutom konaní, podal ústavnému súdu v čase (20. februára 2017), keď krajský súd už v napadnutom konaní v zásade nemohol porušovať jeho označené práva. Vydaním rozhodnutia

z 30. novembra 2016 o odvolaní podanom žalovanou proti rozsudku súdu prvej inštancie, jeho písomným vyhotovením a vrátením veci okresnému súdu (k čomu podľa dátumovej pečiatky okresného súdu na písomnom vyhotovení uznesenia krajského súdu došlo 20. januára 2017, t. j. zjavne skôr, ako sťažovateľ doručil ústavnému súdu svoju sťažnosť, pozn.) totiž krajský súd vykonal všetky zákonom predpokladané a dovoľené úkony na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa. Ďalšie úkony alebo postupy už krajský súd nemohol vykonávať, a preto je zjavné, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemal spis v dispozícii a ani nemohol porušovať práva, ktorých porušenie sťažovateľ touto sťažnosťou namieta.

Na konštatovaných záveroch nič nemení ani námietka sťažovateľa, že krajský súd rozhodol v napadnutom konaní až po tom, čo podaním doručeným krajskému súdu 26. októbra 2016 požiadal predsedu krajského súdu o prijatie opatrení na odstránenie prietáhov v označenom odvolacom konaní. Inštitút sťažnosti adresovanej predsedovi príslušného súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov totiž slúži práve na ten účel, aby sa prípadné prietahy v konaní odstránili zákonom ustanoveným postupom priamo na súde, na ktorom v konkrétnom konaní vznikli, a to bez nutnosti ingerencie ústavného súdu, ktorého právomoc je vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov subsidiárna. V nadväznosti na uvedené (v kontexte výhrad sťažovateľa, ktorý vo svojej sťažnosti namieta výlučne postup krajského súdu v napadnutom konaní, pozn.) ústavný súd tiež poznamenáva, že sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, mal možnosť ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu dozvedieť sa na informačnom oddelení krajského súdu, ako aj okresného súdu o tom, že v napadnutom konaní už bolo o odvolaní žalovanej rozhodnuté, resp. že súdny spis už bol vrátený okresnému súdu na ďalší postup.

Na podklade uvedeného, z dôvodu, že v čase podania sťažnosti ústavnému súdu už krajský súd svojím postupom v napadnutom konaní nemohol porušovať sťažovateľom označené základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júla 2017